Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНО: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 34. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ЛЮТОГО 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 34. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 5, 1953. VOL. LXI

ВЖЕ ПОЧАЛИСЯ ОЩАДНОСТІ У ФЕДЕРАЛЬНИХ ВИТРАТАХ

Вашингтон. — Адміністрація през. Айзенгавера почала вже важливішу економічну кампанію з метою обтяти витрати і призвести до зрівноваження федерального бюджету. За одобренням президента і кабінету директор бюджету Джозеф М. Додж вислав листи до департаментових керівників з інструкціями, що вони мають робити для зменшення видатків. У першу чергу він вимагає припинення набирання свіжих працівників в теперішніх бюрах і припинення нових проєктів, які вже були ухвалені. Так само наказав директор збільшувати які небудь витрати понад ті, що їх зроблено в місяці січні. Крім того Додж зажадав прислати йому рекомендації для перевірки витрат, які були запропоновані в бюджеті Трумана, а які разом обраховані на $78,600,000,000. Прибутки в тому бюджеті обчислені тільки на $68,700,000,000 в наслідок чого передбачений дефіцит висотою $9,900,000,000.

Водночас із заповідженою ощадністю в бюджетових витратах, почалася підготова до скасування комісії, званої Радою Стабілізації цін і платень. Підготова виявилася цим, що 2,000 працівників і службовиків, затруднених при цій раді, дістали повідомлення, що їх робота кінчиться з днем 4 березня. Білий Дім дає вияснення, що ще не встановлений реченець покінчення діяльности ради і тому виринає правне питання, чи можна відправляти з роботи людей, як не відомо, коли покінчиться сама діяльність урядової ділянки. У промові про „стан Унії" президент Айзенгавер згадав, що він не думає відновляти діяльности ради, якої реченець вигасає з днем 1 квітня, одначе не згадав нічого про викінчення справ, які вже зголошені до Ради Стабілізації.

Палата ухвалила уповажнення реорганізації для президента

Вашингтон. — Повна Палата Репрезентантів, 389 голосами проти 5, ухвалила такі самі уповажнення для реорганізації виконної ділянки федерального уряду, які мав през. Труман, продовжаючи їх на два роки, тобто до 1. квітня 1955 р. Ця ухвала помітна тим, що палатна комісія ухвалила була перед кількома днями тільки обмежену повновласть для президента. Нова ухвала прийшла негайно після того, як президент у своїй промові попереднього дня заповів, що він плянує реформу урядових бюр. Теперішня ухвала дає Конгресові право припинити реорганізацію так званою конституційною більшістю, тобто — 218 голосами в Палаті і 49 голосами в Сенаті.

А.Ф.П. загрозила доковій юнії прогнанням

Маямі Біч, у стейті Флорида. — Виконна рада Американської Федерації Праці зажадала від Міжнародної Юнії Прибережних Робітників у Ню Йорку перевести в себе до 30 квітня чистку з кримінальних елементів посеред відділових урядовців; як вона цього не зробить, то буде прогнана з А.Ф.П. Цей ультимат ухвалила виконна рада одноголосно на внесок спеціяльно настановленої комісії, не зважаючи на те, що дотеперішня політика А. Ф. П. послідовно притримувалася засади невмішування у внутрішні справи юній. Вирішення ради прийшло в наслідок розкрить Стейтової Карної Комісії про різнородні здирства, переводжені на юнійних робітниках кримінальними типами, які терором здобули владу або впливи над поодинокими відділами. Як першу умову для такої чистки А. Ф. П. поставила звільнення з усяких юнійних постів таких осіб, що були карані в'язницею; друга умова — це заборона ділитися робітничою платнею з ким небудь, що має владу в юнії; — третя умова — це реформа виборчої системи в юніях у такому напрямі, щоб можна обрати урядовцями спосібних членів справді демократичним способом.

В НЮАРКУ ПОМЕР АНДРІЙ МОДРОВСЬКИЙ

Нюарк, Н. Дж. — У вівторок 3 лютого, повертаючи з праці, помер несподівано від серцевого удару довголітній секрет. Від. 219 У. Н. Союзу, Андрій Модровський, один з найдіяльніших громадян у цій громаді та делеґат на кілька конвенцій У.Н.С. Він походив з Тарасівки, повіту Збараж, Західна Україна. Прожив 56 років і залишив четверо дітей. Похорон відбудеться у суботу в 9 год. ранку з заведення Литвина (801 Спрінґфілд Евеню) до української гр. католицької церкви й на місцеве кладовище.

13 КОМУНІСТІВ ЗАСУДЖЕНІ НА В'ЯЗНИЦЮ

Ню Йорк. — Із тринадцятьох другорядних комуністичних провідників, признаних судейською лавою винуватими в змові для насильного скинення американського уряду, сім дістали кару в'язниці по три роки і по 6,000 грошевої кари, п'ять інших засуджено на трилітню в'язницю й заплату по 4,000 долярів, а одна підсудна дістала рік в'язниці й має заплатити 2,000 долярів — після того, як вони відмовилися виїхати до Росії, замість сидіти у тюрмі. Федеральний прокуратор Майлс Дейн вимагав повної законом передбаченої кари, тобто по п'ять років й 10,000 грішми, одначе суддя Дімок дотримав свого слова, не зважаючи на те, що всі підсудні перед проголошенням присуду виголошували цілий день промови, доводячи, що вони мають право реформувати суспільне життя в Америці так, як вони хочуть і зовсім не каялися за свої злочинні наміри викликати криваву ворохобню для здійснення своїх плянів. Серед засуджених є шість таких, — що народилися в колишній Росії, а саме: Александер Трахтенберґ, Александер Біттелман, Віктор Джером (у Польщі), Джейкоб Міндель— (на Білорусі), а Луї Вайнсток народжений в Угорщині. Деякі з них вже призначені на депортацію, одначе мусять наперед відсидіти накладену кару. Всі засуджені зголосили апеляцію до федерального Апеляційного Суду в Ню Йорку і тепер почнеться звичайна процедура відкликування від однієї судової інстанції до іншої, як це було з першоклясними комуністичними провідниками, заки вони почали відсиджувати кару. Під час апеляції, засуджені можуть вийти на волю за складенням грошевої запоруки. Прокуратор зажадав по дол. 100,000 запоруки за кожного засудженого, а суддя наклав по $25,000, одначе, на прохання адвоката, — знизив суму до дол. 5,000 для двох, що зголосилися хворими і для трьох чужинців, що мають бути депортовані.

Ген. Коллінс пояснює „Операцію Смек"

Вашингтон. — Ген. Дж. Л. Коллінс, шеф штабу армії, дав пояснення перед Комісією Збройної Служби Палати Репрезентантів щодо т.зв. „операції Смек". За вияснениям генерала, ця операція була лише звичайним випадом піхоти, одним з подібних випадів, що їх визначає команда 1 корпусу і що мають за завдання розвідати про стан на ворожих оборонних лініях. Операція була доконана 25 січня трьома піхотними чотами з Сьомої дивізії, з підтримкою літунства та танків. Розвідувальні дії були викликані чутками про нові комуністичні відділи, що обсадили фронт. Проте військова розвідка не мала точних відомостей про зміни за ворожою лінією і тому вислано три чоти для отримання певних інформацій. Вояки отримали доручення, якщо це буде можливо, захопити полонених і знищити укріплення ворога. Проте цей випад був лише „частинно успішний". Під час „операції Смек" пороблено низку цінних спостережень, які придадуться в майбутніх військових діях. Так нпр., виявилось, що літунська охорона була лише в 40 відсотках корисна і що вона не всюди може забезпечити наступальні рухи своїх військ. Рухи танків виявили можливості застосування нової тактики, проте в сучасному стані вони ще неспроможні цілком захистити крил піхоти, що веде бій. Бій 25 січня викликав був осуд в різних середовищах в ЗДА і його називано показовим, зарядженим навмисне для того, щоб військовим діям могли приглядатись генерали й кореспонденти, що відвідали фронт. Вияснення генерала Коллінса заперечують це твердження і виявляють дійсні військові потреби бою, якому лише принагідно приглядалися фронтові гості. Вістки про втрати під час бою були також сильно перебільшені, бо виносили всього трьох поляглих і шістдесят одного раненого, з них біля двадцяти тяжко, а п'ять, можливо, смертельно.

Демократи підтримують закордонну політику уряду

Вашингтон. — У зв'язку з зверненням президента, в якому знаходилось твердження, що закордонна політика повинна розвиватися на позапартійних засновках, група демократичних діячів висловила своє погодження з поглядами президента і бажання допомогти його праці. Про це заявила Демократична Політична Сенатська Комісія, що нараджувалася саме в той час, коли президент закликав на „товариське" снідання сімнадцять республіканських провідників. Під час цього снідання, поминаючи його товариськість, гості і господар розмовляли про останнє послання. На нараді демократів виявилось, що дехто з демократичних діячів був поінформований офіційно про пляни президента і про окремі пункти його звернення, що наставило діячів демократичної партії прихильно до напрямних закордонної політики Білого Дому.

Обманюють добродійні установи на мільйони долярів

Вашингтон. — Сенатська слідча комісія провірює закиди, що федеральний скарб витрачує річно 60-70 мільйонів долярів, а часом і $100,000,000, виплачуючи допомоги з фонду суспільного забезпечення та з інших фондів для людей, які зовсім не заслуговують на підтримку. Оцінку перевів Джером С. Алдерман, правний дорадник сенатської слідчої підкомісії, яку очолює сен. Джозеф Мек Карті. Слідство почалося ще за попередньої адміністрації, коли почали напливати скарги з поодиноких стейтів від приватних людей на обманювання уряду їхніми сусідами під різними заслонами. Федеральний уряд доплачує стейтовим урядам на різнородні добродійні цілі, до яких належать теж виплати з суспільного забезпечення.

ПРОМОВА О'КОННОРА НА УКРАЇНСЬКИХ ІМПРЕЗАХ ВТЯГНЕНА ДО КОНҐРЕСОВОГО РЕКОРДУ

Вашингтон. — В Конґресовому Рекорді з 29-го січня ц. р. втягнено в цілості промову колишнього члена урядової Комісії Переміщених Осіб, Едварда О'Коннора, виголошену на святах для вшанування роковин самостійности і соборности Української Народної Республіки, влаштованих у Филаделфії і Джерзі Ситі попереднього тижня. Промову О'Коннора втягнено до Рекорду на пропозицію конґресмена Чарлза Керстена, який зі свого боку попередив її такими заввагами: „Пане Спікер, в суботу 24-го січня я мав часть і присмність виголосити промову перед великим зібранням у Филаделфії, яким вшанувано День Української Незалежности. Це було зібрання справді патріотичного народу, відданого збереженню і поширенню політичної філософії, виявленої в наших основних документах. В цьому зібранні взяли участь представники поневолених народів Естонії, Латвії, Литви, Білорусі, Грузії, Вірменії і Козакії, які дали доказ солідарности із силами волі. На цьому зібранні виголосив промову теж достойний Едвард М. О'Коннор, колишній комішенер Переміщених Осіб, що його обстоювання позитивного і рішучого підходу до комуністичного виклику добре відоме членам Конґресу. В своїй доповіді він розглянув історію обстоюваної від давна Кремлем „політики визволення" та методи, якими Кремль користується. П. О'Коннор вияснив, що ця політика є першою і незмінною частиною лихої доктрини комунізму. Пропоновані ним протизаходи не є нездійснимими теоріями, але методами, які виправдали свою вартість вже від 1776 р. Пане спікер, при однодушній згоді я вкладаю промову п. О'Коннора в Додаток до Рекорду". В дальшому подано точний текст промови комішенера О'Коннора.

ХОЛОДНА ЗУСТРІЧ ДОЛЛЕСА В АНГЛІЇ

Лондон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес, закінчивши свої розмови з французьким урядом в Парижі, прибув вчора літаком до Лондону на дальші розмови з урядом Британії. Тут його привітали голоси англійської преси, які навряд чи можна б вважати за призні. — Вже раніше англійські газети і журнали представили нового американського керівника закордонної політики своїм читачам як людину, яка не цілком заслуговує на довір'я та яка не є справжнім і вирозумілим приятелем ані Британії ані Европи. В такій атмосфері Доллес має відбути наради з прем'єром Черчилем і міністром Іденом на тему нових напрямних американської закордонної політики, зокрема відносно британського відношення до европейської оборонної спільноти та европейської армії. Окрему точку в цих нарадах становитимуть розбіжності англо-американської політики на Далекому Сході, які виникають вже з того факту, що Британія де факто і де юре признає комуністичний уряд Китаю, тоді коли Америка признає національний уряд ген. Чан Кай-ші. Не зважаючи на недуже прихильні голоси англійської преси, як щодо останнього американського рішення щодо Формози, так і у відношенні до Доллеса особисто, самі британські урядові кола здержуються від будьяких передчасних коментарів на ці теми. Іден, хоч повідомив парлямент про становище британського уряду відносно американських рішень щодо Формози, — рівночасно заявив, що президент Айзенгавер мав повне право таке рішення винести, бо й попереднє рішення президента Трумана щодо невтралізації Формози було виключно американською військовою акцією. Дебати в парляменті в цих справах заповіджені на сьогодні й їх домагалися головно опозиційні лейбуристські представники. Рівночасно міністерство закордонних справ повідомило, що французький прем'єр Рене Маєр та міністер закордонних справ Жорж Бідо відвідають Лондон в днях 12 і 13-го лютого, щоб разом з представниками британського уряду обговорити „актуальні проблеми".

Аліянтські і комуністичні атаки на корейському фронті

Токіо. — На східному і західному кінцях замерзлого корейського фронту аліянтські і комуністичні війська виконали вчора низку атак, що були найсильніші за останні дні. Аліянтські піхотні відділи, піддержані авіяцією, артилерією і танками, виконали сконцентрований рейд, вдираючись глибоко у ворожі лінії на фронті на схід від Кесонґ. Прорвавши ворожі фортифікації та завдавши ворогові важких втрат, аліянтські війська знову вернулись на свої позиції. В боях згинуло понад 300 ворожих вояків. Натомість на східньому секторі фронту комуністичні війська в силі одного батальйону атакували південно-корейські оборонні позиції, але були відбиті в рукопашних боях з великими втратами для них. Південно-корейські війська негайно перейшли до протинаступу, відкидаючи і переслідуючи ворога аж до його укріплених ліній. Аліянтська авіяція вдень і вночі продовжувала бомбардування воєнних об'єктів у ворожому запіллю.

Ще немає змін у фльоті біля Формози

Вашингтон. — Представник фльоти заявив офіційно, що керівництво маринарки не отримало розпоряджень з Білого Дому. Проте в колах маринарки існує переконання, що відповідні розпорядження чи побажання президента були своєчасно відомі керівникам фльоти і тому, можливо, немає необхідности отримувати додаткові доручення. Як відомо, у своєму посланні, президент Айзенгавер зазначив, що немає жадного сенсу пильнувати, щоб війська націоналістичного Китаю, що перебувають на Формозі не передісталися на свій материк, що було доодним із завдань Сьомої фльоти, яка оперує на цих водах. Одночасно представник маринарки заявив, що в дійсності кораблі морських з'єднань ЗДА біля Формози не поборювали комуністичного десанту на Формозу, ані не уможливлювали висадки націоналістів на материк.

Накликають до світової допомоги німецьким втікачам із Сходу

Берлін. — Комісар для справи втікачів при ОН д-р Дж. Дж. Ван Гевен Гедгарт звернувся з закликом до всіх держав, що належать до ОН та до Італії, Швайцарії, Ірляндії і Ватикану, щоб спішилися з допомогою німецьким втікачам, що масово прибувають до Берліну. Останнього дня 1,800 втікачів зареєстрували в Берліні. Перша допомога вже прийшла з Фордової фундації в ЗДА.

● **Несподівано виїхав** з Америки князь Бернгард, чоловік голландської королеви Юліяни, який приїхав був на ювілей міста Ню Йорку. Причина виїзду: потреба праці для допомоги поводянам в рідному краю.

СЕРЕД РОЗБУРХАНИХ ХВИЛЬ ПОВОДІ В ЕВРОПІ

Серед розбурханих хвиль поводі, яка з Північного моря залила великі простори головно Голяндії, як теж Бельгії і Англії, люди і звірята рятуються на бодай мале підвищення. На фото: худоба, зібрана на малому, незалитому ще повіддю просторі одного острова на ріці Темзі біля Лондону очікує на ратунок.

АНГЛІЯ І ФРАНЦІЯ ПРОТИ РІШЕНЬ АЙЗЕНГАВЕРА ЩОДО ФОРМОЗИ

Лондон. Секретар закордонних справ Ентоні Іден поінформував вчора англійський парлямент, що уряд Британії був наперед поінформований про рішення президента Айзенгавера щодо відкликання невтралізації Формози та признання національно-китайському урядові і військам вільної руки щодо евентуального наїзду на опанований комуністами китайський континент. Іден рівночасно повідомив, що британський уряд негайно висловив урядові З'єдинених Держав своє переконання, що таке рішення матиме „дуже нещасливі політичні наслідки, без компенсати їх військовими користями". Діло в тому, що британський генеральний штаб не вважає 600-тисячну армію Чянґ Кай-ші за дуже боєздатну, не зважаючи на американський вишкіл і американське озброєння. Англія побоюється, що це рішення президента Айзенгавера з одного боку поширить корейську війну та з другого боку ще більше „відчужить" Індію від західних демократій.

Подібні застереження проти нової американської політики в Азії висловлює теж Франція, побоюючись, що загроза націоналістичного десанту на китайському континенті може спонукати китайських комуністів інтервеновати у війні в Індо-Китаю не тільки зброєю і вказівками, як це було досі, але й своїми арміями.

В американських коментарях гостро засуджується таке становище Англії і Франції, вважаючи, що воно подиктоване виключно колоніяльними інтересами тих країн, без уваги на загальне міжнародне положення та на большевицьку загрозу для них самих. Американська преса підкреслює парадокс такого становища своїх европейських аліянтів, які постійно виступали проти ізоляційних тенденцій в американській політиці, як довго ця американська ізоляція мала б відноситися до них самих та до американської допомоги для них, але вони бажали б такої ізоляції у відношенні до інших, якщоб це мало в будь-якій формі становити хочби тільки уявну загрозу для їхніх колоніяльних інтересів.

Індія і Вєтнам хвилюються заявою Айзенгавера про Формозу

Бомбай, Індія. — Індійські провідні часописи, які часто висловлюють опінію прем'єра Негру про закордонну політику, гостро критикують промову президента Айзенгавера, головно те місце, що відноситься до Формози. Від 1947 року, коли Індія стала самостійною державою, ще ніколи не виступали індійські часописи з такою гострою критикою політики американського президента. Хоч індійські часописи промовляють від імени індійського народу, то існують тут і такі кола, що не схвалюють того протиамериканського становища. Один часопис називає зарядження американського президента однобічним, бо, позволяючи націоналістам атакувати китайський суходіл, не дає такої самої можливости китайським комуністам атакувати Формозу. Сайгон, Вєтнам, — Вєтнамський прем'єр Ван Там заявив, що його країна залишиться невтральна, коли в наслідок деневтралізації Формози зачнеться громадянська війна в Китаю. Вєтнамські і французькі кола занепокоєні тим, що тепер китайські комуністи зачнуть сильніше наступати на Вєтнам та Індо-Китай, де їм досить легко це робити.

Чан Кай-ші обіцяє звільнити Китай

Тайпей, Формоза. — Президент Націоньльного Китаю Чан Кай-ші схвалив розпорядження президента Айзенгавера про деневтралізацію Формози та заявив, що його уряд буде боротися за те, щоб звільнити Китай з-під комуністичної влади. В своїй заяві він проголосив, що „Китайська республіка не буде просити своїх приятелів про допомогу в наземних військах, щоб здійснити цей свій замір". Національний Китай, згідно з заявою Чан Кай-ші, вже від листопада 1950 р., коли комуністичний Китай вмішався в Корейську війну, домагався скасування невтралізації Формози. „Всі народи, що люблять волю, твердив Чан Кай-ші, повинні підтримати нову американську політику „моральної сили". Генерал-майор Вільям С. Чейз, голова американської військової дорадчої групи на Формозі, заявив, що військова сила китайських націоналістів подвоїлася в останньому році, і вона зможе відограти більшу ролю при кінці цього року.

КАТАСТРОФА ПОВОДІ В ЕВРОПІ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ

Гаґа, Голляндія. — Страшна катастрофі поводі, що навістила в ночі з суботи на неділю прибережні з Північним морем райони Бельгії, Голляндії і Анґлії, ще збільшується в Голляндії, як морські води пробили нові отвори в тамах та почали заливати нові терени. Величезна фльота з 150 літаків та коло 2,000 кораблів встановила справжній міст, щоб рятувати загрожених повіддю коло 50,000 осіб з островів Зеелянд і Південну Голландію і забезпечити найконечнішим 250,000 інших, доми й майно яких сполокала вода. Новий прорив гаті залив дальші терени та поширив спустошення на 400,000 акрів поверхні. Повідь, що навістила цим разом Голляндію, є найбільша за останні п'ять століть. В залитих водою районах люди і звірята розпачливо шукали рятунку, скупчуючись на підвищених місцях. Очевидці оповідають грізні історії про трагедію людей, що пробували рятуватись на дахах домів, деревах і вуличних лямпах і телеграфічних стовпах. Багато з них зникло в розбурханих хвилях води, а інших тепер визбирують рятункові човни. Рятункову акцію утруднювало те, що люди відмовлялись залишати свої хати, хоч їх на очах заливала вода. Досі нараховано 1,600 смертних жертв поводі, хоч їх мусить бути багато більше, бо тисячі осіб пропало безслідно. В рятунковій акції беруть участь теж американські кораблі і переважно літаки, в тому 30 гелікоптерів. Рівночасно з цим виникли загрози всіляких пошестей, проти яких вже тепер робиться відповідні заходи безпеки. Жертви в людях в Англії виносять, згідно з дотеперішніми підрахунками, 260 втоплених, крім багатьох пропавших, в тому теж сімох американців. Спустошені повіддю обшари виносять в Англії 250,000 акрів та величезні суми майна. Рівночасно з продовжуваною рятунковою акцією, вже тепер організується широка міжнародна допомогова акція жертвам поводі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОМОВА ЛЮДИНИ ДІЛА

Оваційно вітаний обидвома палатами Конґресу та гаряче оплескуваний в час виголошування свого першого послання про стан країни, президент Айзенгавер заявив на початку своєї промови таке: „Ця адміністрація ще закоротко при владі, щоб могла виготовити подрібну та вичерпну програму праці, яку можна б запропонувати та яка охопила б усі фази відповідальностей, які наложено на нових провідників країни". Але вже й в цьому першому посланні є чимало такого, що викликало подив, здивування і стривоження в Америці й в світі. Секретар стейту Доллес добре знав, що буде в цьому посланні, як виїжджав до Европи. Тому ця частина промови президента Айзенгавера, що відносилась до політичного й економічного об'єднання Західної Европи, була властиво вже виявлена й обговорена тут і в Европі. Не вдержалася теж тайна з Формозою і вона вже облетіла світ, ще заки про неї заговорив офіційно сам президент. Як одно, так і друге було обговорено теж і нами. Ці дві проблеми вважають тепер за найважливіші з усього, що було згадане в посланні президента.

Коментарі газет на послання президента дуже серйозні. Пишуть, що послання нового президента це не гра слів, але політичний дороговказ, який доведеться ще на раз читати, щоб докладно пізнати напрямні нового політичного курсу, репрезентованого людиною акції, головою держави і провідником партії. „Вкінці маємо провід у світових справах, якого американський нарід надіявся від президента З'єдинених Держав. Послання президента Айзенгавера до обидвох палат Конґресу є зворотною точкою новітньої історії", — пише Дейвид Лоренс, вашингтонський кореспондент „Ню Йорк Гералд Трибюн". В такому менш-більш тоні пишуть газети не тільки республіканського напрямку. Про „перемогу здорового розсуду" і політику сильнішого спротиву совєтській аґресії пишуть також і демократичні газети та „незалежні", даючи такі наголовки своїм редакційним статтям, як „Відповідь на визов", „Перший енерґійний крок", „Нове розуміння свободи", „Молитва за вільний світ", „Підручник для американців", „Здорова стримана промова", „Пряме, чесне слово" і т. п.

Президент Айзенгавер сказав дещо таке, що буде відразу здійснюватись у домашній політиці, господарській, фінансовій і робітничій. Армія відчує цілком певно руку президента, що є військовиком, а що цілком певно вийде на користь усім збройним силам ЗДА, які будуть тепер мусіти з собою тісно кооперувати як одне тіло. Не буде місця на давні ривалізації й торги за те, хто важливіший. Але дійсною новиною буде „психологічна офензива", звернена проти Кремля та його союзників. Демократичній адміністрації постійно закидали, що вона не має пляну в боротьбі з кремлівським наступом, а тільки займає оборонне становисько, ждучи постійно на те, що зробить Кремль. Айзенгавер заявив, що тепер ініціятива буде по боці ЗДА, а Кремль і Пейпінґ будуть журитись, як треба цей чи інший американський крок розуміти. Але й тут, як завважує Джеймс Рестон, не треба сподіватись якоїсь „нової революційної політики". Це буде зміна тактики, про яку говорено багато в час президентської, виборчої кампанії.

Дуже важлива зокрема та точка в промові президента Айзенгавера, в якій він підкреслив, що нова адміністрація не дасть згоди на ніяке попереднє порозуміння, що несе поневолення будь-якому народові.

Новий президент рахує на те, що дістане попертя не тільки в Америці, але й в цілому вільному світі, як теж здобуде довір'я народів поневолених комуністичними режимами. Він виразно заявився за тісну співпрацю з демократами в справах закордонної політики, яка мусить бути „правдиво двопартійною" у внутрішньому розумінні, а „ґльобальною" в світовому. Крім цього президент Айзенгавер натякнув ще на цілий ряд дуже важливих проблем, які будуть основно виложені в інших посланнях до Конґресу. Бо й без цього послання президента було задовге, чи не найдовше з усіх, з якими досі виступали нові президенти.

Уневажнення „секретних договорів"

Президент Двайт Д. Айзенгавер в своєму першому виступі перед Конґресом з промовою про стан Унії заповів: „Наша політика, присвячена безпеці вільного світу, користуватиметься всіми мирними методами і плянами — за виїмком зламання вірности з нашими приятелями. Ми ніколи не погодимось на поневолення будь-якого народу з метою окупити цим уявну користь для нас самих. Пізніше я прохатиму Конґрес долучитись до апробати резолюції, яка ставила б ясно, що цей уряд не визнає жадного зобов'язання, обнятого секретними договорами минулого з закордонними урядами, яке дозволяє на того роду поневолення".

Президент Айзенгавер не назвав цих секретних договорів поіменно, але кожному ясно, що він говорив про договори в Ялті, Теґерані і Потсдамі під час другої світової війни. Деякі постанови тих договорів взагалі ніколи не мали жадного практичного значення, велику частину інших постанов цих договорів Совєти вже давно обернули в шматок безвартісного паперу, але деяку частину тих постанов, які були корисні для Кремля, совєтський уряд намагається вдержати та постійно на них відкликується. Нас, як українців, окремо інтересує договір в Ялті, який встановлено з нагоди зустрічі там покійного президента Рузвелта і британського прем'єра Черчила з совєтським диктатором Сталіном на початку лютого 1945-го року. Між іншим, разом з президентом Рузвелтом з американського боку брали в тих нарадах участь: покійний вже сьогодні Ґеррі Гопкінс, засуджений на в'язницю за кривоприсягу комуністичний аґент Алджір Гісс та Джан Вайнент, який в 1947 році сам застрілився.

Головні постанови того секретного договору в Ялті були:

В квітні 1945 р. мала відбутися в Америці міжнародна конференція для створення Організації Об'єднаних Націй. Совєтський Союз, крім свого власного голосу мав дістати в тій організації ще два інші голоси, один за підсовєтську Україну, а другий за підсовєтську Білорусь. Великі держави мали стати постійними членами Ради Безпеки з правом спротиву (вета), яким Совєтський Союз постійно тепер зловживає.

Визволені з-під німецької окупації країни мали дістати допомогу створити свої уряди „відповідно до волі народу". Цю клявзулю Москва використала на те, щоб захопити та перемінити в своїх сателітів всі східні і південні европейські країни.

Німеччина мала бути окупована та поділена на чотири зони: совєтську, британську, американську і французьку, кожна з окремою адміністрацією.

Мав бути створений новий уряд Польщі, який включав би теж поляків, що під час війни перебували закордоном. Східні кордони Польщі мали бути встановлені тимчасово на т. зв. лінію Керзона з остаточним вирішенням того кордону на мировій конференції. Західні кордони, теж з остаточним їх вирішенням на мировій конференції, мали бути встановлені тимчасово на лінії Одри-Нісси.

Була ще й ціла низка інших постанов, зокрема відносно совєтських прав в Азії, воєнних відшкодувань і т. п. Проте, нас найбільше може інтересувати постанова щодо українського голосу в Об'єднаних Націях та щодо польсько-українського кордону.

Президент Айзенгавер виразно заявив, що американська політика в майбутньому не признаватиме жадних зобов'язань минулого, які для уявного здобутку для Америки служать для поневолення інших народів. Який наслідок це може мати для української справи?

Перш за все — український голос в Об'єднаних Націях. Практично його там не було, бо за Україну говорила Москва. Натомість теоретично це могло означати формальне міжнародне визнання української державности, як такої, хоч хвилево з чужим, окупаційним режимом. Не може бути двох думок, що Україні належиться місце в Об'єднаних Націях, але в теперішних умовинах Україна своїм фактичним станом не зможе відповісти постановам чартеру Об'єднаних Націй щодо членства, не маючи можливости ані висловлювати свобідно волю свого народу, ані вести самостійно своєї закордонної політики.

Відносно польсько-українського кордону на лінії Курзона скасування договору в Ялті не повинно мати будь-яке практичне значення теж в майбутньому вже з тої простої причини, що ця постанова не підпадає під ту інтерпретацію президента Айзенгавера, яка говорить про „поневолення інших народів". Сьогодні і Україна і Польща однаково поневолені й Польщу ще зокрема допомогла поневолити умова в Ялті, але це не має жадного відношення до українсько-польського кордону, бо навіть лінія Курзона переходить в більшості через етнографічно чисту українську територію, залишаючи по боці Польщі частину західно-українських земель. Отже, скасування секретних постанов договору в Ялті практично нічого не змінює ані в дійсному, ані у формальному положенні України, за волю якої українському народові доведеться однаково боротись, як з Ялтою, так і без Ялти. Натомість, уневажнення тих постанов Америкою визначає новий напрямок в американській політиці у відношенні до Совєтів, в якому й українська визвольна справа може дістати кращу нагоду на своє здійснення. Все ж таки українцям у вільному світі доведеться скріпити свою акцію не за постанови секретного порозуміння західніх аліянтів з окупантом в Ялті, але за природні і невідняті права України на самостійне життя в своїй суверенній державі на своїх етнографічних територіях та за належне для неї місце між вільними народами світу.

А. Красний

Ще про „язву байдужости"

Коли б порахувати всі ті рядки, статті та сторінки, що присвячені нашій, українській байдужости, до з того вийшли б грубі томи, ціла „українська енциклопедія".

Одних поезій-сатир скільки написано! Проте, не зважаючи на всю цю ґрізну обвинувальну літературу, наша, українська байдужість залишається фактом, упертим фактом, що ніяк не хоче зійти з кону українського національного життя.

Скільки вже „рецептів" не понаписувано й засобів не порекомендовано, а все ж „віз і нині там".

Факт цієї байдужости особливо яскраво виявляється на прикладі Народного Фонду, бо тут говорять цифри, а цифри — уперта річ!

Народний Фонд! Здавалось би, тяжко закинути адміністрації Фонду байдужість, млявість чи лінивство. Скоріше навпаки: Фонд виявляє певну ініціятиву та розмах. В осені 1952 року розіслано майже 50,000 персональних листів, із спеціяльною брошурою — звітом про діяльність Фонду, тепер, у грудні-січні, — Різдвяні привітання й гарне та цінна книжка — „Український декляматор", в такому ж широкому маштабі. У пресі постійні статті та досить недвозначні натяки „білим по чорному": „Чи Ви вже зложили?" І т. д.

І все ж відгук далекий від належного! Правда, коли іноді заглянути до Фонду, то можна бачити купу свіжих різнокольорових конвертів. Рух є. Так ніби не можна сказати, що люди за Фонд зовсім не пам'ятають. Навпаки. Гроші. Моні-ордер. Милі листи...

Але — відсоток, який відсоток це робить!? Отже — приблизно 10 тисяч громадян, себто лише 10%, а де ж ще 90%!?

І ось тут треба констатувати такий факт: біля Фонду, протягом трьох років „устабілізувались", як постійні платники, приблизно 10 тисяч цих, — скажемо, — ретельних громадян.

Що ж торкається інших багатьох тисяч наших свідомих громадян, то вони теж „устабілізувались", але як уперті „неплатники". На них не діють — ні статті, ні заклики, ні звіти!

Але невже ж вони, ці громадяни, безнадійні?

— Ні, далеко не безнадійні. І на них є „спосіб".

— Який?

— Дуже простий! **До них треба прийти до хати!**

І вони вас щиро зустрінуть, заплатять Даток ще й чаркою почастують.

Бож це і є типові представники нашої, української, споконвічної вдачі — ота байдужість, флеґматичність лінивство, чи, висловлюючись делікатніше, бажання „спокою".

Бо народ наш, в засаді, далеко не лінивий. Свідоцтвом цього — його історія, цілий його господарський побут. Але людям нашим є чужа, не є притаманна ота метушливість, що характеризує інші нації.

Народ український — консерватор, т р а д и ц іоналіст, щось нове він приймає з розмислом, обережно, не поспішаючи.

Отже і про Фонд здебільша треба поговорити з нашим чоловіком **особисто.** Йому мало прочитати, він хотів би також почути в цій справі „живе слово".

І ось тут, власне, слово за діячами Народного Фонду, за організаторами, за провідниками на місцях.

Як відомо, Український Конґресовий Кометет має в ЗДА близько сотню своїх Відділів. Але скільки з них провадить збірку Національного Датку? — Шікаґо, Бофало та ще два-три. Але зате Шікаґо — яскравий показчик того, які видатні наслідки дає організована збірка серед громадян. В минулому році одне Шікаґо дало 17,000 долярів, себто 1/8 частину ц і л о а м е риканської збірки. І це ще далеко не все, що може дати Шікаґо.

Або візьмім Ню Йорк. Таж в Ню Йорку нараховують бодай яких 50,000 українців. Себто, взявши дуже скромно, один Ню Йорк мусить дати стільки, скільки Фонд збирає з цілої Америки, себто 100,000 долєрів!

А Филаделфія, Дітройт, Пітсбурґ?!

Але коли вже говоримо на цю тему, то повинні зазначити, що, для успіху діла, таки мусимо переломити трохи свою вдачу.

Иде про збірщиків, про збирання Датку. Чомусь у жидів, поляків, чехів дивляться на цю функцію без будь-яких застережень. Багаті американці й американки теж збирають на вулицях, в льокалях, по хатах. Але ми, українці, Боже борони: у нас це ціла „проблема". В той час, коли, по суті, хоч це функція може трохи делікатна, але тим більш почесна і патріотична.

І, подруге. Народний Фонд чи то, пак, Конґресовий Комітет та його Відділи, також виявляють у цій справі риси небажані й небезпечні. А саме — певну м'якість. Нерішучість. Зле зрозумілу делікатність.

Бо й справді! Конґресовий Комітет має в справі Національного Датку ухвалу двох „парляментів" — 4 і 5 Конґресів американських українців. Має отже монопольне моральне право збирати Національний Даток. І цього свого права в належній мірі не використовує, не здійснює.

А потім — маємо фінансові трудноші. Ціле національне життя, зі всіма його потребами, зводиться до тісного прокрустова ложа, в той час, коли маємо повну змогу розгорнутись у всю широчінь.

Ще тепер. В цих, ближчих, місяцях!

Але при одній умові: безпосередній контакт з платником, широке застосування інституту збірщиків та роз'їздних організаторів, матеріяльне уможливлення Відділам УКК провадити збіркову акцію.

А при тім — не прохання ласки, лише за словами нового президента цього краю, що твердо промовив до свого народу:

„Ми, кожний зокрема, і як Нація, мусимо бути готові прийняти кожну вимагану від нас посвяту. Народ, що цінить свої вигоди більше, ніж принципи, швидко втрачає одне й друге!"

Трисотліття Ню Йорку

Найбільше місто Америки і усієї землі святкує трисотліття з того часу, як 2 лютого 1653 року, Петер Стайвесант, як головний директор провінції Нової Голляндії в Новому Світі, визначив тут міську управу та відділив „Новий Амстердам" від решти провінції.

Минуло лише триста років і маленьке місто з 1653 року, що нараховувало 800 мешканців має тепер 8,000,000. Єдина тоді брукована Стонстріт, протягнулася безконечними евенями на північ, над якими дзвенить елевейтор, під якими дудонять підземки й на яких метушаться мільйони авт.

У центр міста вриваються далекобіжні потяги-експреси, над ними бринять сотки літаків, що пов'язують місто з найдальшими закутками земної кулі і до найдальших портів відпливають звідси морські велетні. Тунелями й мостами пульсує життя цього міста, що все розростається і що йому вже невистачають ані тунелі, ані мости, ані порони й Ню Йорк задумується над впровадженням повітряної комунікації гелікоптерами. Над ним розпливаються смуги реклями, яку розсівають у небі літаки, й перехожі прихапцем читають світляні повідомлення про найновіші події у світі на Таймсквері.

Триста років тому — це доба, коли найбільший упадок зазнавали колись величні міста України, а між ними Київ. Країна була спустошена. Таке ж спустошення проносилось час до часу по інших країнах Старого Світу, розриваного д и настичними, племінними та релігійними суперечками.

За далекими водами океану, на незнаній „неісходимій" землі, відважні, сильні й витривалі намагались творити нове життя, в основу якого мала б лягти свобода. Цей наріжний камінь нового світу виявився міцніший за прадавнє каміння могутніх замків Европи, які бували огнищем багатьох величніх гасел, окрім одного, — свободи.

Тож маленький „Новий Амстердам", що потім почав називатись „Новим Йорком" стає одною з головних брам до країни свободи і нестримно могутнє. Сюди починають приїздити не тільки ті, що прагнули духової свободи, але й матеріяльної незалежности. Найрізніші мови старого світу гомоніли на його вулицях, аж всі вони почали стоплюватися в найсильнішій — англійській.

Це був не тільки мовний процес, люди й духово почали себе відчувати членами нової спільноти, виразно відмінної від своїх давніх батьківщин. Спільноти, що відчуває насамперед безмежність простору — морського на схід й суходільного — ген на „дикий захід". Маштаби Европи виявились замалі й це особливо відбилось на самім Ню Йорку, що має найбільший порт, найвищу будівлю, найбільше число мешканців і найвигідніший побут.

З добродійства країни і міста Свободи найменше скористали найвідважніші борці за свободу в старому краю — наші предки. Країна наша не мала виходу на широкі моря, країна втратила державність, населення її було змушене колонізувати не вільні землі Америки, а країну тюрем і ланцюгів — Сибір. Українська початкова іміґрація прибула сюди дуже пізно — яких 70 років тому і характером була лише зарібкова. Тому і місто це не має печаті нашого духа, тому воно не відіграло бажаної ролі у змаганнях нашого народу за самостійність й тому ще досі ми в ньому тулимось в одній з найнепритульніших дільниць.

Проте, нехай і в цій єдиній дільниці, наша громада вже виростає й змінює обличчя. Вона починає відчувати живчик міста-ювілята й вливається в нього все численнішими крамницями, варстатами, будинками й автами. Наша громада вже почуває себе рівноправною і в політично-духовому житті міста. Вона вкладає й свої зусилля у жертви, що їх поносить ЗДА в сучасній боротьбі за свободу. Зусилля ці все більше тут оцінюються, бо змагання до свободи близьке псхиці нової країни, бо саме на ній виросло найбільше місто світу.

Трисотліття Ню Йорку — це не тільки трисотліття міста хмаросягів, мостів, літаків і пристаней, — це трисотліття вільного зусилля вільних людей.

Це трисотліття всього, що по своїй природі заперечує найстрашніше втілення насилля, — м о с к о в с ь к и й Кремль. Це трисотліття всього того, що символізується статуєю при в'їзді до міста й що наснажує нас надією, що й ми дочекаємось нової доби „з новим і праведним законом".

„ПОЗА УВАГОЮ МІНІСТЕРСТВА І ОКРУЖКОМУ ПАРТІЇ".

„Р. У." (14 січня) містить допис про те, що на Закарпаттю „відстає" невільнича праця населення. "Найбільший в Тячівській окрузі, Закарпатської области, Устьчорнянський ліспромгосп довгий час відстає, недодаючи країні тисячі кубометрів деревини. Основною причиною відставання є те, що директор підприємства Лойченко і головний інженер Зіневич не дбають про впровадження передових методів праці, миряться з неправильним використанням механізмів. Директор ліспромгоспу заявляє:

— В наших умовах не можна використати всіх тракторів, бо рельєф місцевости особливий і погана погода.

Такої думки додержуються і головний інженер, і майстри, і начальники лісопунктів. — „Найгірше," на думку автора цього допису те, що „про недоробства в Устьчорнянському лісгоспі прекрасно знають в тресті „Закарпатліспром", в Тячівському окружкомі партії, в міністерстві". Виходило б, що таки не можна виконати праці... Але ні! Дописувач нарікає, що „ніхто своєчасно не вжив заходів, щоб виправити становище."

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Д. Галичин

ПОЇЗДКА ДО ЕВРОПИ

(11)

В дальшій розмові д-р Кальба та інші урядники місцевого Представництва ЗУАДКомітету стверджують, що скитальці тепер в далеко гіршому положенні ніж були вони за часів УННРА чи ІРО. Фонди, які вони одержують на прожиток від німецького уряду, як уже сказано, вистачають заледве на покриття половини їхніх найконечніших потреб. Мізерну допомогу в додатку до цього одержують тільки ці найбільше потребуючі: хворі, інваліди, каліки, старики і т. п., — але властиво тої допомоги всі однаково потребують і всі однаково є „найбільш потребуючі". Що з того, що між цими залишенцями є ще деяка частина працездатних осіб, — коли вони не можуть дістати жадної праці. Німецький уряд має клопоти із своїми власними двома мільйонами безробітних і тому чужинців на працю ні приймають, не приймають навіть на ту найтяжчу і найгірше платну роботу. А теперішня допомога з Америки рішучо замала і невистачальна, навіть для тих — 9,000 „найтяжчих випадків", не говорячи вже про інших.

Крім цієї найконечнішої допомоги на прожиток, переселенці мають ще безліч таких же життєво важливих інших проблем. Для прикладу — тисячі дітей, яким бракує не тільки харчів для фізичного здоров'я, але й найнеобхідніших засобів для їхнього виховання. — Тому д-р Кальба просив нас, щоб ще й від Українського Конґресового Комітету й зокрема від нашої делеґації звернутися до української суспільности в Америці й Канаді та всіми силами піддержати збіркову акцію на допомогу залишенцям.

Вийшовши з приміщень ЗУАДКомітету, наша делеґація розділилася: пп. Добрянський і Душник пішли ще на відвідини до п. Отіса Свіфта, европейського директора Американського Комітету для Визволення Народів Росії, а ми з п. Яремою поїхали відвідати представників наших церков, генерального вікарія українців католиків в Німеччині Всч. о. П. Голинського та представника Української Православної Церкви Всч. о. П. Дубицького, що є теж православним парохом українців в Мюнхені. З ними, як і з іншими місцевими українськими представниками, ми, крім взаємних привітань, відбули розмову на актуальні теми та обмінялись думками в поодиноких справах.

Свої відвідини ми продовжували в канцелярії УТҐІ, У к р а їнського Технічно-Господарського Інституту. Власне ця інституція, що має за собою таку славну історію, може послужити прикладом тої великої трагедії, яку переживає українська еміґрація в Европі. УТҐІ не має свого приміщення і перебуває в комірному в сутеринах одної з місцевих шкіл, але й це приміщення вона мусить тепер залишити й від деякого часу розпачливо шукає нового „кута", де можна б приміститися. Добро Інституту, — книги, архіви і т. п., що його пощастило врятувати та вивезти з Чехословаччини, ще майже все таки в пачках і скринях, бо немає де його розложити.

Опісля ми знову вдвійку з п. Яремою поїхали на відвідини таборів наших залишенців. З нами був і опроваджував нас по таборах д-р Маковецький, заступник д-ра Кальби в Европейському Представництві ЗУАДКомітету. Ми відвідали насамперед табір Шляйсгайм коло Мюнхену. Цей табір вже ліквідується і в ньому ще перебуває тільки кількасот наших залишенців. Бараки цього табору, запущені і з повибиваними вікнами, вже своїм зовнішнім виглядом роблять гнітюче враження, але страшну таборову нужду можна побачити і відчути щойно заглянувши до самих бараків. Там в кожній кімнаті приміщена одна родина, часом багатодітна. Заглядаємо до одної з кімнат, в якій живе батько і мати з двома дітьми.

— Питаєте, як живеться? — відповідає за всіх батько — краще не питайте; самі бачите! При житті держить нас ще тільки надія, що ще може повернемо на свою Україну та бодай перед смертю побачимо ту землю, на якій народились, виросли та на якій залишили труд свого життя. Животіємо тут, але наша душа і наші думи там, на рідній землі!

Ми були в таборі в обідову пору й страшний жаль здавлював нам горло, приглядаючись, як ці нещасні жертви української долі-мачухи хлептали неозначену ближче ані виглядом, ані запахом юшку, якої теж не мають досить. З якою жадобою і радістю вони піднесли б із землі ті шматки хліба, що їх так багато в Америці та через які й ми аж надто часто забуваємо, що між голодними у світі є наші рідні брати і сестри.

Батько родини, про яку мова, говорить нам, що він рветься до праці, хотів би запрацювати, щоб могти бодай з грубша латати великі діри в родинному бюджеті, але до праці ніде не приймають. „Ауслєндер" — чужинець — кажуть німці, що мають кілька мільйонів безробітних. Але наші розмовці, хоч хлепчуть голодну юшку, мають зношений одяг та терплять всілякі браки і невигоди, все ж таки не нарікають на свою незавидну долю, бо вважають, що вона мимо всього є багато краща, ніж доля тих, які залишились під владою червоного окупанта на рідній землі.

В дальшому ми відвідали ще два інші, вже постійні табори наших залишенців в околиці Мюнхену. Це табори Мозах і Людвіґсфельд. Бараки в тих таборах нові й деякі ще навіть не викінчені, але мешкання в них вже дещо кращі, ніж в попередньому таборі, якщо взагалі можна говорити про будь-яку таборову красу. Вступаючи до одної кімнати, ми натрапили на одну родину: чоловік, жінка і її брат. Це був образ повної безодні людського горя і трагедії. Всі члени цієї родини хворі на чахотку, а брат господині лежить вже на постелі та догоряє на безпомічних очах своїх рідних. Господар, колишній Січовий Стрілець, ще рештками сил працює в УТҐІ, створюючи собі цим бодай ілюзію, що ще живе та що його життя має вартість для суспільства.

Теж в таборах нам потвердили, що „німецьке удержання" вистачає мізерно заледве на два тижні в місяці, а других два тижні доводиться зносити страшну нужду та жити надією на нових два тижні допомоги. А нам, американським українцям, так легко було б їм допомогти, якби тільки кожна наша громада та кожний наш громадянин здавав собі справу з безмежного горя тих своїх братів-залишенців та хотів їм допомогти.

Ми залишали ці табори з гнітючим враженням і важкими думками. Правда, самі залишенці не висловлювали перед нами жадних жалів на брак допомоги з нашого боку, але цей жаль ми вичитували в їхніх сумних очах та змізернілих обличчях. Ми вичитували в них цей тихий жаль і невисловлений докір цілій нашій спільноті в Америці і в Канаді, бо — як інформував нас д-р Кальба — між залишенцями в британській зоні, опіку над якими перебрали канадійські українці, обставини ще гірші і нужда ще більша, ніж в цих таборах в американській зоні.

(Продовження буде).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Марія Пастернакова

ДІТИ НА РОЗДОРІЖЖІ

У турботі за сьогочасне українське покоління на імміграції висказують щораз частіше свої думки й поради не тільки батьки і виховники, але теж керівники молодечих організацій та визначні діячі церковних та світських установ. Справа вдержання дітей і молоді при рідній вірі і народі стала вже актуальною проблемою усього національно свідомого українського громадянства на імміграції. І багатьом з нас стає щораз то більше ясним, що зі змінами, які еміграція внесла в наше особисте, родинне і соціяльне життя, мусять теж прийти зміни виховних форм і метод, якими слід підготовити наші діти і молодь до життя сьогодні і завтра. Багато з того, що було колись в Батьківщині самозрозуміле і правильне, сьогоднішня дійсність викривлює, або й зовсім відкидає. Під її твердим тиском наша національна свідомість до „новинок" у виховній ділянці помітно слабне, підсвідомо шукаємо вже шляху до компромісу з новими вимогами.

Немає найменшого сумніву, що знання і вживання рідної мови є однією з важливих запорук зберегти наші діти й молодь перед відчуженням. Одначе знаємо такі випадки, що українська молодь, роджена в Західній Канаді, переведена та, що кінчила вищу школу, поправно володіє українською мовою, але українство є їй не тільки байдуже; буває, та молодь відноситься до всього, що українське, насмішливо, а то й з погордою. Інші знова випадки показують, що молодь українського роду у Східній Канаді слабо або й цілком не говорить по українськи, але має деяке знання з української історії, географії, культури, знає про події останніх десяти років в Україні. Молодь та признається до свого українського походження і виявляє охоту колись поїхати до країни своїх батьків.

В першому випадку знання української мови було справою цілком поверховою, зумовленою конечністю, бо батьки не знали і не вживали дома іншої крім української мови. В другому умовини хатні були такі, що діти вже в ранньому дитинстві почали говорити англійською мовою, а українську чули лиш принагідно. Але від батьків своїх у хвилинах туги за Рідним Краєм, можливо навіть в інший мові, слухали повні ніжності розповіді про Україну, її народ, народні звичаї і мистецтво. У тому випадку свідомість походження і національне почуття виростало у глибині дитячої душі і в уяві створювало ясну візію країни їх батьків. Виходить, що вивчити мову і наказати її вживати — це ще далеко не вірний засіб в зберіганні дітей при народі, далеко не сповнений обов'язок батьків супроти родини і народу. Не менш важливим є розвинути в дітях вже змалку найбільш основне для людини почуття гордості з приналежності до народу батьків і прадідів. Звичайно, це глибоке почуття не виростає тільки з вивчування патріотичних віршів і крилатих фраз, що їх діти, а часто й молодь, не дуже то розуміє. Тут головне показувати й розказувати у захопливий спосіб про матеріяльні і духові цінності нашого народу.

В житті української родини на еміграції слід використати всі нагоди для показання краси українських звичаїв і культури. Знаємо прим., під яким оголомшуючим, чисто бизнесовим впливом є не тільки діти, але й все населення Америки й Канади в передріздвяному періоді. В тому часі можна б з повним успіхом представити нашим дітям у розповідях, ілюстраціях, інсценізаціях повне ніжності й чару вірування нашого народу, головно дітвори, у св. Миколая. Побіч загально прийнятої ялинки на Різдво можна б впровадити теж вертеп, що внесло б окремий український акцент у стандартний стиль Різдвяних святкувань. При цьому слід би розказати про традиції вертепу в Україні, про колядників зі звіздою під вікнами, тощо. І взагалі всі ті прекрасні українські звичаї Різдвяного й Великоднього циклу пов'язувати зі своїми особистими переживаннями і споминами, що надасть оповіданню повного змісту і життя. По змозі включати дітей в деякі, тут можливі до переведення обрядові практики. Наші діти беруть радо участь у маскараді „Геловина". Чому ж не дораджувати відтворювати староукраїнський звичай ходити в часі Різдва з „козою", тобто перебиратися за діда, цигана, смерть, козу, тощо. Це дасть дітям емоційні переживання, дуже зближені до тих, які дає в дитинстві казково - фантастичний матеріял, що, буває, оставляє незатертий слід на все життя людини.

В кожній нашій родині найдуться напевно якісь пам'ятки з Рідного Краю, овіяні чаром особливого спомину. Чи не зробити б з них свого роду родинну цінність, яку передати б своїм дітям і внукам і від часу до часу розказати їм цікаву історію, пов'язану з цією пам'яткою? Знаю родину, що в окремій коробці зберігає жовтоблакитною стяжечкою перев'язані листи сестрички-вояка УПА (останній з 1949 р. з Карпат). Діти-хлопчики 10-12 років з особливим підвищенням слухають, коли мама відчитує і пояснює їм ті листи.

Чи не прекрасна нагода поглибити українського духа в родині, проводячи осінні й зимові недільні вечорі над альбомом знимок осіб рідних, знайомих, або над картинами наших славних людей, письменників, мистців. До кожної знимки розказати цікаву коротку, цікаву історію, події пов'язану з різними місцевостями у Рідному Краю. Українські книжки теж повинні мати своє місце на полиці як живі чинники в плеканню української атмосфери в родині. Та про ті книжки треба з дітьми говорити, уточнювати дитячий погляд на зміст, дієві особи та проблематику. Коли батьки не мають любови до української книжки, тоді хай не дивуються, що їх діти теж не шукають наближення до рідного друкованого слова. Коли не буде свідомого і невпинного вирощування в дітях почуття української рівновартости з другими народами, коли в родині не буде українського духа, тоді не багато поможуть вишивані скатертини і портрет Шевченка на стіні, бо вони з часом стануть дітям вже тільки як декоративні експонати. Українська дитина повинна прожити своє дитинство в родинній атмосфері любови, взаємного довір'я, пошани, дитина повинна відчувати, що її дома люблять і хочуть. Погана поведінка, байдужість і легковажливість до її потреб і запитань відчужують її від своїх рідних, вона шукає тепла і зрозуміння серед чужих.

Батьки повинні усвідомити собі, що від них самих передусім залежить, яким шляхом піде їх дитина, від них самих у великій мірі теж залежить, які національні й релігійні позиції займе молоде українське покоління на еміграції. Родина є в центрі виховання дітей і тому батьки є змушені вкладати більше труду і уваги у виховання своїх дітей. Не слід вдоволитися лише зовнішніми українськими ефектами, а сягнути глибше до джерела, а це може колись, у важливих життєвих моментах бути вирішним чинником для наших дітей.

Відношення батьків до школи, в якій навчаються їх діти, зовсім інакше, як було у Рідному Краю. У більшості наші діти вдоволені новою школою, роблять гарні поступи, іноді вивчають англійську мову навіть краще, як місцеві діти. Вони люблять школу, своїх вчителів і колег. Їм подобається шкільний комфорт, прекрасно вивінувані кімнати для гор і розваг, їм імпонують басейни, тощо. Що-ж ми можемо тут протиставити? Чи наші житлові приміщення, звичайно у найбідніші частині міста, церковні голі, що є водночас місцем сходин для дорослих і дітей, місцем розваги і святкування національних роковин, з усім своїм приміщенням устаткуванням та браком гігієнічних умовин, можуть дорівнювати цій школі?

Українські батьки, в тому передусім матері, вписуючи дитину до цієї школи, повинні враз з дитиною увійти в тісні зв'язок з тією школою. Їм необхідно треба пізнати засоби, яких вживає школа в навчанні і вихованні їхніх дітей. Передумовою тієї співпраці зі школою є очевидно вивчення англійської мови (чи іншої, але яка є панівною в даній країні) настільки, щоб могти порозумітися з вчителями та ще важливіше, щоб незнання тієї мови не обнижувало авторитету батьків в очах їх дітей. Це чинник у вихованні дітей молодшого шкільного віку дуже важливий, бо вони вийшли вже з того періоду дитинства, коли дорослі, в тому перш за все їхні батьки, являлись їм всемогучими, досконалими. По цьому періоді життя діти починають ставитися до дорослих критично, залюбки підглядають їх хиби і недостачі і роблять власні, іноді гострі завваження.

(Продовження буде)

Звичайні Загальні Збори Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" Відділ в Ню Йорку відбудуться
В НЕДІЛЮ, 8. ЛЮТОГО 1953, о год. 3 по пол. в залі Т-ва „Дністер", 119 Евеню „А" (між 7 а 8 вулицями).

Управа.

СВЯТКУВАННЯ РОКОВИН САМОСТІЙНОСТИ І СОБОРНОСТИ

ЮТИКА, Н. Й.

22 січня частина американського народу, разом з своїми громадянами, українського походження святкували день „Незалежности України". Перший раз цілий ряд стейтів визначив цей день офіційно, як загальне свято.

„День 22 січня 1953 року був 35 річницею Декларації Української Національної Незалежности, яку проголошено в Києві, древній столиці України, в 1918 році. Три роки пізніше ця Республіка втратила свою незалежність. Тепер вона, проти волі її мешканців, є частиною Совєтського Союзу... Народ України живе в надії, що він знову матиме уряд, який риспектуватиме основну гідність людини та права, що їх риспектує кожен ліберальний уряд... Добрі американці ненавидять жорстокий і тиранський уряд, де б він не існував. Ми симпатизуємо з українцями та очікуємо дня, коли вони зможуть зажити без страху в мирі та гідности...", пише Алфред Дрискол, губернатор стейту Ню Джерзі.

Теж і губернатор стейту Огайо, Френк Лавші, закликав громадян відповідно вшанувати великі роковини волі українського народу. А в залі Публічної Авдиторії, в Клівленді, на урочистій Академії, передали свої привітання українцям ще представники міста і представники білоруської, словацької, литовської, хорватської, словінської та мадярської груп населення цього стейту. Губернатори стейтів Мериленд, Конектикат та інших також офіційно проголосили 22-го січня днем „Незалежности України".

Несподіванкою теж було, коли у вечірньому місцевому часописові ми прочитали, що мейор нашого міста, п. „Голдер, офіційно проголосив 22 січня днем „Незалежности України" для Ютики. „Відомо, — каже мейор — що любов до демократії і волі живе далі в поневоленій Україні. Хоч Українська Республіка мала коротке життя і була окупована російськими комуністами в 1922 році, спротив хороброго і патріотичного українського народу комуністичному тоталітаризмові не зник аж до сьогодні". А через радіо ми протягом цілого дня 22 січня чули короткі передачі, що роз'яснювали про боротьбу українців за свою свободу і чому американський народ святкує 22 січня, як день „Незалежности України".

Ми зацікавились небуденним для нашого міста явищем і довідались, що з ініціятиви нашого підприємця Ів. Гербового, разом з о. Гаюком, священиком місцевої православної парафії, була делегація в мейора міста з проханням офіційно визначити 22 січня як день „Незалежности України". З ініціятиви тої ж громадянина роблені були і передачі по радіо в англійській мові для вияснення населенню значіння цього дня в житті українського народу. Тому саме все населення міста було поінформоване про наше свято.

Місцевий відділ УКК уроочисту Академію з цього приводу переніс на одну з ближчих неділь, бо 22 січня був робочим днем для людности міста. Так само перенесено поминальну Службу Божу за всіх полеглих в боротьбі за волю. Таку участь місцевого населення в переведенні нашого національного свята ми спостерігаємо вперше. Так виявилось спочуття американського народу нашому народу, а представники влади офіційно засвідчили свої симпатії нашим прагненням до незалежного, вільного державного життя. „Всі американці українського походження — говорено через радіо, — святкують цей день, як увесь американський народ святкує день своєї Незалежности".

Хай же кріпне цей подих нового вітру і хай станеться так, щоб американський народ допоміг українському народові здобути свою волю і тим на віки придбати собі ще одного вірного й щирого друга у світі.

Микола Очерет.

МИЛВОКІ, ВИС.

В неділю, 1 лютого, пополудні відбулося тут у виповненій авдиторії Католицької школи при вулиці 30-тій і Клайборн величаве святоманіфестація з нагоди 35-ліття проголошення Самостійности України.

Промовцями на святі були професор Маркет Університету Р. Смаль-Стоцький і мейор міста Мялвок п. Зайдлер.

Професор Стоцький у своїй доповіді про боротьбу поневолених Москвою народів підкреслив значення акту 22-го січня на тлі історії тієї боротьби. Закінчив свою промову зворушливою молитвою за тих, що сьогодні не хилять прапору боротьби за волю, і чи то в підпіллі, чи на морозних фронтах Кореї, чи у тюрмах і далеких засланнях віддають на жертівник волі всеї людині найдорожче — власне життя.

Мейор Зайдлер у своїй дуже змістовній промові говорив про Америку, як країну — прибіжище для усіх кривджених і переслідуваних.

„Оце вперше припала мені честь говорити до українців і американців українського походження, хоч про історію цього народу і його змаг до волі не раз і не два доводилось мені чути..." говорив мейор, „Тепер українці є для нас багатющим джерелом інформацій, бо вони перші ставили спротив тиранії і у тій боротьбі мають досвід... Світ не може бути поділений на вільних і поневолених і я приносячи сьогодні поздоровлення від громадян м. Милвокі вірю, що українці знайдуть сповнення своїх ідеалів у майбутньому демократичному світі..."

Відчитання теплих листів-привітав від губернатора стейту п. Колера та від конгресмена К. Заблоцького переплілося з мистецькою програмою, на яку склалися виступи чоловічого хору „Сурма" з Шікаго і живий образ виставлений драматичним гуртком „Розвага" з Милвокі. Сама мистецька програма, як і перша частина пройшла з великим успіхом.

Свято Незалежности було попереджене згадками і статтями у газетах „Милвокі Джорнал", „Милвокі Сентінел", „Кур'єр Польскі" і „Дзєнік Звйонскови" з Шікаго, а також згадувано про нього на польській радієвій програмі.

Ціла Академія була схоплена на коротко-метражну кліпову стрічку.

Крім кореспондентів преси різних національностей прибули репортери найбільшого у стейті Висконсин американського щоденника „Милвокі Джорнал".

Відповідні резолюції були ухвалені і будуть вислані до президента Айзенгавера та Об'єднаних Націй.

А. Т.

Українські радіовисилання „Голосу Америки" в минулому році

(Надіслане співробітником української відділу „Г. А.")

Гострі нападки совєтської преси на українські радіо-висилання Голосу Америки — свідчать про те, що ці висилання на Україні слухають. Одна з статтей, вміщена в кількох совєтських органах, скваліфікувала радіостанцію Голосу Америки, як „заокеанську дзвіницю, з якої петлюрівський гнилюк чорним вороном кряче".

В українській вільній пресі минулого року було кілька статтей про українські радіопередачі Голосу Америки.

В оцінці українських переслань Голосу Америки багато авторів забувають, що ці пересилання не є голосом української еміграції, а тільки Голосом Америки українською мовою, тобто рупором американської політики, тлумачем діяльности Державного Департаменту.

Отже в першу чергу Український Відділ Голосу Америки передає українському народові те, що вважають за потрібне провідники американської політики. Голос Америки щоденно подає новини з міжнародного життя та оцінює їх з погляду американського уряду.

Одна з основних цілей Голосу Америки — роз'яснити народам світу те, що Америка бореться за встановлення в світі тривалого миру і рішуче протистоїть усім спробам большевицької агресії. Також Голос Америки прагне морально підтримувати поневолені народи світу і зміцнювати у них віру в остаточну перемогу демократії і справедливости в світі.

Протягом минулого року відповідальні речники американської політики не раз виступали із заявами про дружні почуття американського народу до поневолених народів СССР. Американський уряд виразно розрізняє совєтський уряд і поневолені ним народи. Звідси, в усіх радіовисиланнях Голосу Америки виразно підкреслюється прірва між народом і урядом і на нарід не кладеться відповідальности за діяльність його уряду.

Радіовисилання Голосу Америки всіма мовами, в тім числі і українською, систематично переказує головні принципи, покладені в основу американської конституції, американського політичного устрою, взаємин з іншими країнами. Поруч з тим підкреслюється ставлення Америки до визвольної боротьби інших народів, до права народів на самовизначення, підтримка якого була сформульована у відомих „Чотирнадцяти Пунктах Вілсона".

Визнаючи право кожного народу на самостійне державне існування, Голос Америки гостро критикує національну політику Радянського Союзу, спрямовану на поневолення тих народів.

На цю тему в 1952 році були десятки передач українського відділу, в яких показано, як большевизм винищував цілі народи, як розтоптував національну культуру, як розстріляни і сибірською каторгою Кремль винищує активний елемент усіх поневолених народів. Підкреслювалось, що Колима, Печора, Норільск повні українських, білоруських, узбецьких, грузинських селян та інтелігентів.

Велику частину програми Голосу Америки складають передачі, що висвітлюють і пояснюють різні сторони життя в різних демократичних країнах світу. На цьому тлі український відділ постійно подавав дані про життя українців у вільному світі, показуючи, як розвивається українське громадське життя та українська культура за вільних умов. Передавались огляди громадсько-політичного та культурного життя українців в вільному світі, повідомлення про вихід нових книжок, данні про працю наукових установ, про успіхи українських артистів. Неодноразово в студії Голосу Америки бували українці з різних міст Америки і в розмові з кореспондентами Голосу Америки давали жвавий і безпосередній матеріял про життя у вільному світі.

Спеціяльну увагу Голос Америки звертає на пересилання, які зміцнюють у поневолених народів їх віру в свої сили, нагадують про традиції, що їх намагається знищити большевизм, та відсвіжує в пам'яті народу події, що їх намагаються перекрутити большевицькі історики. Український відділ протягом 1952 року систематично пересилав матеріяли з історії України, зокрема з історії визвольної боротьби українців. В цих передачах спеціяльно підкреслено, як большевизм військовою силою захопив владу на Україні, як терором панує над українським народом, як нищить українську культуру. У формі „Календаря історичних подій" пересилано протягом року кілька десятків статтей про діячів української культури та уривки з творів українських письменників, здебільшого заборонених на Україні.

Крім праць постійних співробітників, український відділ пересилав багато статтей різних авторів, як журналістів та письменників, так і матеріяли не - професіоналів, здебільшого листи на Україну та спогади. Хто хотів би надіслати свої матеріяли для використання в українських пересиланнях Голосу Америки, повинен мати на увазі, що матеріяли мають бути чітко переписані і недовгими (2-3 сторінки). Матеріяли, що їх автори підготували для використання в зв'язку з певною датою, мають бути надіслані за 3 тижні до цієї дати.

„Голос Америки" висилає щоденно з Нью-Йорку дві півгодинні програми українською мовою на коротких хвилях довжиною в 16, 19, 25 і 31 метрів. Перша програма починається о год 18:30 (в Нью Йорку 10:30 рано), друга — о год. 21:30 хвилин — за Київським часом (година 1:30 після полудня в Нью Йорку).

Обидві програми транслюються в той самий час закордонними радіостанціями на коротких хвилях довжиною в 19, 25, 31, 41 і 49 метрів. Крім того, українська програма повторюється щоденно чотири рази, а саме: перший раз о годині 1:45 ночі — на середній хвилі довжиною 251 метр; другий раз о годині 3:45 ранку — на середніх хвилях довжиною в 215, 251 і 379 метрів і на короткій хвилі довжиною в 49 метрів; третій раз — о годині 7:15 ранку — на середній хвилі довжиною 379 метрів, та четвертий раз — о годині 9:30 ранку (за київським часом) — на коротких хвилях довжиною в 19, 25, 31, 41 та 49 метрів.

Конференція д-ра Витвицького в Американському Комітеті для Визволення Народів Росії

На запрошення Американського Комітету для Визволення Народів Росії д-р Степан Витвицький, керманич ресорту закордонних справ ВО УНРади та її представник в ЗДА, відбув в дні 27 січня ц. р. конференцію з п. Ерікон Куніголмом, директором відділу взаємин з національними групами в Американському Комітеті.

Д-р Витвицький поінформував п. Куніголма про становище Української Національної Ради та всієї української політичної еміграції до справи запропонованої співпрацічних українців у мюнхенському Координаційному Центрі, при чому передав йому текст резолюцій (в англійському перекладі), схвалених в Мюнхені 27 грудня 1952 р. представниками всіх українських політичних партій і середовищ, діючих на еміграції. На основі цих резолюцій д-р Витвицький обґрунтовував становище українців до згаданого Координаційного Центру.

Розмова між д-ром Витвицьким і п. Куніголмом, що тривала півтори години, вияснила деякі питання психологічної війни і можливої співучасти в ній українців. Пан Куніголм, між іншим, інформувався про опінію і погляди української політичної еміграції, у зв'язку з недавньою місією делегації Українського Конгресового Комітету Америки, переведеною в Європі, і врешті просив д-ра Витвицького бути з ним у постійному контакті.

Інформаційне Бюро Представництва ВО УНРади в ЗДА

ВАЖЛИВІ ЗБОРИ 432-го ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗУ В ТОРОНТІ

Торонто, Канада. — Уряд 432-го Відділу Українського Народного Союзу в Торонті в складі: голови — д-ра І. Василенка, заст. голови — Я. Вреса, фін. секретаря — В. Гірняка, рек. секретаря — Д. Фенюка та касира Т. Мельничука, повідомляє всіх членів того відділу про його важливі річні збори, які відбудуться в неділю, дня 8-го лютого, о год. 2:30 пополудні в шкільній залі УНО при 297 Каледж вулиці. На цих річних зборах, крім звітів та вибору нових урядників, дуже важливою справою буде остаточне приділення Допомогового Фонду Хворих, що досі нечинний. Крім того, має бути вирішена ціла низка важливих справ, зв'язаних з 60-літтям УНСоюзу в наступному році, тому прохається всіх членів обов'язково взяти участь в тих зборах.

УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ МОНТРЕАЛЮ ВШАНУЮТЬ РІЧНИЦЮ КРУТ

Монтреал, Канада. — Українські студенти міста Монтреалю, при участі молодечих організацій: Клюб Ст. Мек Гін, МУН, „Обнова", ОДУМ, Пласт, СУМ, СУМК, УАТ, „Молода Громада", Українське Католицьке Юнацтво та спортове Т-во „Україна", влаштовують в найближчу неділю, дня 8-го лютого ц. р. о год. 3-тій після полудня величаве Свято Крут, до масової участи в якому запрошують все українське громадянство міста, зокрема молодь. Свято з багатою і різноманітною програмою відбудеться в залі при вулиці 250 Шербрук Іст.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США Мистецька Кураторія УВАН у США

В суботу, 7. лютого 1953 р., о 7. год. 30 хв. веч., в приміщенні Українського Літературно-Мистецького Клюбу влаштовує **другий вечір,** присвячений пам'яті Богдана Лепкого. Програма: Редактор Лев Лепкий — „Спогади про мого брата". Д-р Ростислав Лепкий — „З родинного архіву Богдана Лепкого". Висвітлення фільму похорон Богдана Лепкого.

Керівництво Мистецької Кураторії УВАН у США

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США, Економічна Секція УВАН у США

В суботу 7. лютого 1953 р., о 6. год. веч., в приміщенні УВАН у США відбудеться наукова **конференція.** Програма: 1. Доповідь **проф. Т. Соснового** — „Житлове питання в Совєтському Союзі". 2. Обговорення пляну „Програми праці вивчення економіки України". — Запрошуються бажаючі взяти участь у праці вивчення економіки України.

Керівництво Економічної Секції УВАН у США.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Маямі, Фла.

Маланчин Вечір

Заходами Українського Центрального Комітету при тісній співпраці з Українським Громадським Клюбом улаштовано 11 січня Маланчин Вечір з різноманітною та цікавою програмою, яку виготовив інж. Василь Рижевський. Виступила Нуся Сташинська, наша десятилітня балеріна з трьома стилево виконаними сольовими танками. Рясні оплески нагородили цю гарну точку програми. Виставлено погідний і присмний скеч, у якому зустрілися Старий Рік (маг. Остап'юк) і Новий Рік (панна Сташинська) і в легко сатиричній формі висловили критику „громадських турбот" у Маямі та заохоту до дальшої діяльности тутешніх українців. Симпатичний жартівливий куплет виголосив при дискретному фортепіяновому супроводі магістра Остап'юка інж. В. Рижевський. В імені Українського Громадянського Клюбу привітав присутніх його голова інж. Лонгин Годівський. Теплими словами звернулися до громади в імені старої еміграції інж. Євген Ляхович, а в імені нової проф. М. Тершаковець. Улаштовано теж збірку для піддержання тутешньої української радіопрограми, до якої заохотив гостей організатор технічної сторінки вечору, п. Майк. Найбільша подяка належиться паням Годівській і Стек, які з найбільшим вкладом праці й часу приготовили українську святочну вечерю. Після програми й вечері відбулися товариські гутірки й танці.

Українська Радіопрограма на Флориді

Перша низка передач Українського Радіокомітету в Маямі, в якого склад входять інж. Лонгин і Катря Годівські, д-р Роман і Наталя Климкевичі, п. Майк, маг. Остап'юк і інж. В. Рижевський спромоглася обслужити українську суспільність на Флориді якраз у Свят-Вечір, на Новий Рік, на Щедрий Вечір і в день Самостійности й Соборности України. Ця „Українська Година" надавана з висильні WMIE в Маямі, не побудована на комерційній основі, а тільки піддержувана добровільними датками українського громадянства. Одна четвертина програм надається в англійській мові в цілі обзнайомлення неукраїнських слухачів з українською справою та з нашою культурою. Чотири доклади зв'язані з провідною думкою кожної програми (напр., остання присвячено ідеї 22 січня 1918 і 1919 р.) виголосив інж. В. Рижевський. Наша піяністка пані Наталія Ляхович-Климкевич запізнала слухачів з фортепіяновими творами західньоукраїнської, т. зв. неоромантичної школи, яку очолювали Василь Барвінський і Нестор Нижанківський. Виголосила теж дві мельодекламації до слів Богдана Лепкого при фортепіяновому супроводі д-ра Романа О. Климкевича, б. учня Нестора Нижанківського. Д-р Р. О. Климкевич виконав теж опрацьовані ним на органи староукраїнські церковні наспіви з Києво-Печерської Лаври. Панна Христя Хомин виконала в формі мельодекламації Сосюри „Україну". Виступив уперше з колядою Український Вокальний Квартет у Маямі. Програму з платівок, якою керував заповідач в українській мові, інж. Годівський, присвячено бандуристам. Чужомовну програму опрацьовувала п. Катря Годівська, англійський заповідач.

Українська назва для площі в Маямі

На одному з останніх засідань міської ради міста Маямі постановлено надати кільком кращим площам імена національних героїв найчисленніших національних меншин цього міста, а саме угорської, польської, української, італійської та еспанської. Ці історичні постаті мусять відповідати двом вимогам: бути борцями за ідею свободи й демократії та стояти в якомусь зв'язку з ЗДПА. Вже постановлено назвати одну площу іменем Кошута, славного угорського революціонера, який після своєї невдачі в рідній країні посвятив свої сили для ЗДПА. Міському радному, капітан-лейтенантові воєнної фльоти ЗДА С. де Сабо, який являється президентом організації „Сторожі Свободи", об'єднуючої в боротьбі проти комунізму 22 народності, доручено порозумітися з поодинокими національними групами відносно пропонованої назви героя. Поляки рішилися вже на ім'я Казимира Пуласького, патріота-повстанця та борця за самостійність ЗДПА. В імені української меншини запропонували голова Українського Громадянського Клюбу інж. Лонгин Годівський і д-р Роман О. Климкевич, обидва члени ради директорів „Сторожів Свободи" і Українського Центрального Комітету, ім'я Тараса Шевченка, мученика за ідею свободи й демократії та великого поета, що з таким подивом висловився у своїх творах про Джорджа Вашингтона та перший впровадив північно-американську тематику в нашу літературу. Про рішення інших національних меншин ще невідомо.

Д-р Р. О. К.

Ню Йорк, Н. Й.

„Карпатія" — фільмова служба в Америці

В Ню Йорку зареєстровано нову фірму під назвою „Карпатія — Фільмова Служба". „Карпатія" поставила своїм завданням організувати висвітлювання українських фільмів, оснувати фільмові станиці та постачати для них 16 м/м. фільми.

„Карпатія — фільмова Служба" набула виключне право висвітлювати на території З'єдинених Держав Америки такі фільми:

1. „Трагедія Карпатської України" — Загальновідомий український документальний фільм, що подає деякі зворушливі події на Карпатській Україні в роках 1938/39 з оригінальними пророцькими промовами бл. п. д-ра Августина Волошина, президента Карпатської України, Августина Штефана, предсідника Першого Сойму та святочного речника Соймових послів — д-ра Михайла Бращайка.

Фільм відкуплено від останнього власника панства Івана і Марії Редьчуків.

2. „Чорноморці". Найновіший український кольоровий звуковий фільм, зготовлений на підставі народної оперетки Кухаренка, муз. Лисенка, під музичною управою проф. Л. Туркевича, — канадійської продукції молодого фільмаря Солука, з найкращими українськими артистами, як Ярошевич, Тагаїв та інші.

В дальшому пляні є придбати і висвітлювати інші довші або короткі культурні фільми з українського або американського життя. Окрім того в програмі є продукування актуальні фільми з життя наших громад при різних нагодах, щоби з них виробляти короткі кіно-журнали і висвітлювати їх у наддатках до головного фільму.

Управа має намір видавати теж ілюстрований журнал для ширшого громадського загалу зокрема для студіюючої молоді, для аматорів фільмарів і фотографів, щоби дати змогу передрукувати найкращі знимки для читачів. В тій цілі „Карпатія" закликає всіх аматорських фотографів і фільмарів, щоби подали свої адреси для умовлення ближчої співпраці.

Коли б якась з існуючих установ чи організацій хотіла зробити фільм з нагоди якогось свята чи ювілею — нехай зголоситься до Спілки „Карпатія", яка має до розпорядимости фільмарів (камерменів), а теж кіно-операторів.

У всіх цих справах, як рівно ж щодо висвітлювання фільмів, а теж щодо дальшої співпраці писати на адресу голови Спілки: д-р Василь Вереш П. О. Бокс 1169, Чорч Ст. Ста, Ню Йорк 7, Н. Й.

Норвіч, Конн.

Заснування Відділу УКК

4 січня ц. р. в Норвічу відбулася певна громадська подія, а саме засновано відділ УКК. Відділ має на увазі розвинути, в міру своїх сил, культурно-національну працю, при участі місцевих громадян.

Екзекутиву Відділу обрано в такому складі: Голова — Василь Семчишин, секретар — Іван Гулич, скарбник — Петро Мархонь.

До Контрольної Комісії увійшли: Голова — Михайло Пятничка і члени — Лісинський і Ксенофонт Гаврилюк.

На зборах були присутні представники сусіднього Відділу УКК у Віллімептик — п.п. Процик і Науменко. Вони подали новозаснованому Відділові певні пояснення й поради щодо провадження праці, як також побажання повного успіху.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ПРОТИ ПОМИЛУВАННЯ РОЗЕНБЕРГІВ

Ню Йорк. — Газетний синдикат Скрипс-Говард поміщує чергову статтю пані Елінор Рузвелт з відповіддю на запит ставлений часто до неї, а саме, чи вона обстоює помилування Розенбергів. На це каже пані Рузвелт: „Я не тільки не обстоюю помилування, але думаю, що лише президент і його правні дорадники можуть прийти до здорового осуду в цій справі. — Це правда, що ми нікого не карали смертю в мирних часах за зраду. Одначе є люди, які думають, що ми не втішаємося миром в теперішні часі. Хоч може ми не ведемо третьої світової війни, то одначе ми маємо повно малих воєн в різних частинах світу, включаючи й Корейську війну, у якій ми беремо важливу участь. Усі такі справи повинні взяти до уваги відповідні чинники влади. Нема підстави для скликування зібрань або підписування петицій. Справу передумають зріло й дбайливо і я певна, що не треба цим турбуватися таким людям, які знають дуже мало подробиць про цю справу."

ВСЯЧИНА

В Індії грають щораз більше американських фільмів

В нижчій палаті індійського парляменту подали статистику висвітлюваних фільмів. Із неї виходить, що там щораз більше висвітлюють американських фільмів. 1950 року там висвітлили 531 американський фільм, 1952 р. — 2,226, а до кінця жовтня минулого року 1,025. В тому самому часі число англійських фільмів було таке: 73, 669 і 215. На третьому місці стоять Совєти: 8, 38 і вісімнадцять.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 102 відбудуться в неділю, 8. лютого зараз по другій і третій Сл. Божій в галі церковній, 2280 Вест 7. вул. — М. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Річні збори Бр. св. Василія Великого, відділ 364 відбулися 1. січня 1953 р., на них вибрано такий уряд: Гр. Кукіз, предс.; І. Кухта, заст.; Е. Білецький, фін. секр. Ст. Кревт, кас.; И. Стайка, рек. секр..; К. Мельник, В. Брездун, дел. до Злуч. Орг.; И. Красно, И. Небожук, контрольори; В. Владика, надз. хворих до мужчин; Анна Бурко, В. Брездун, П. Данилевич до жінок. Місячні збори відбудуться в неділю, 8. лютого, о год. 2. по полудні в Нар. Домі 3161 Е. 93 вул. Просимо членів прийти на час. Збірка на Союзівку продовжується, тому просимо не відкладати. — Е. Білецький, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. лютого, в домі Відділів УНСоюзу, 843 Н. Вестерн Евеню, в год. 12:30 по полудні. Приявність всіх членів конечно пожадана. На річних зборах що відбулися 11 січня ц.р., вибрано такий уряд: Ф. Васильовський, предс.; І. Карпа, заст.; Т. Шпікула, фін. секр.; Д. Максимюк, кас.; С. Коцелко, рек. секр.; адв. Р. Смук, М. Канюк і Д. Німилович, контр. комісія. Пані А. Фіца, М. Дерех і А. Стецюк, опікуни хворих. О. Дутчак і І. Дужанський, тростіси; Г. Кулакевич і І. Бурдаш хорунжі; В. Лучків, дверник. Адреса секр.: Taras Shpikula, 5466 W. Haddon Ave., Chicago 51, Ill. Tel. Austin 7-5054.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Дм. Вітовського, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 8. лютого, о год. 1. по полудні в залі Клюбу при Н. Френклин стр. При цій нагоді подаю до відома, що треба звертатись з справами вже до нового секретаря. Не до п. Іваша Петра, але до п. Грималяка В. О. 940 N. 7th Street, Phila., 23, Pa. Tel. WA 2-6799. Новий уряд складається: В. Василюк, предс.; М. Кривопуск, кас.; В. О. Грималяк, секр.; Всі, що платять річно в лютому останній реченець. По тім суспенда. — В. Е. Грималяк, секр.

ВІЛКСБЕРІ, ПА. — Братство св. І. Хрестителя, від. 223 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 8. лютого, зараз по Службі Божій, в залі парохіяльній. Присутність всіх членів конечна. Проситься комітет, що був вибраний на минувших зборах, прийти на ці збори і дати звіт зі своєї діяльности. — Уряд Братства.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, відділ 213 повідомляє, що 1. лютого на річних зборах вибрано такий уряд на 1953 рік: В. Салій, предс.; А. Романів, заст.; А. Басараб, фін. секр.; Н. Маньків, заст.; М. Данько, кас.; Г. Антош, заст.; Контрольна Комісія: В. Савран і И. Войко. Тростісти: О. Ковальський, М. Росоловський і Т. Манчак. Ухвалено також, що коли член захворіє, має сейчас зголоситися до секретаря і від того дня матиме плачений бенефіт. Збори будуть відбуватися в другий вівторок по першім в У. Н. Домі, 35 Вест 19 Стріт, о годині 7 ввечорі. Отож проситься членів, щоби платили на Зборах, бо секретар не буде ходити по домах. Андреса секр.: A. Basarab, 573 Avenue E.. Tel. HE 6-4019. — Уряд.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Бр. св. Андрея Пер. від. 66 повідомляє, що річні збори відбулися 16. січня в церковній галі, 3709 — 31. Евеню, в цій же галі будуть відбуватися збори кожного місяця в п'ятницю по десятім. Дальше вибрано новий уряд на 1953 рік: К. Верескля, предс.; В. Дичко, заст.; Л. Фединяк, фін. секр.; Б. Пельчак, заст.; Я. Цомпель, кас.; Д. Курник, заст. І. Буґера, рек. секр.; В. Дичко і І. Лазорчик, контроля. Д. Виндас і І. Ференчак, надзирателі хворих; Д. Виндас, прапорчи.к — І. Буґера, секр.

Посмертні Згадки

ДМИТРО БАНІТ, член Бр. св. І. Хрестителя, від. 76 в Нюарку, Н. Дж., помер 11. січня 1953 р., в 69 році життя. Покійний вступив до Союзу в 1924 р. Походив з села Трильова Сільна, повіт Сянік, Україна. Полишив у смутку сина Василя, дочку Розалію і 3 внуки. Похорон відбувся 15. січня 1953 р., з погребового заведення Литвина й Литвина до катол. церкви св. І. Хрестителя при Мортон вул., а відтак на цвинтар Евергрін. — В. И. П.!

В. Салабун, секр.

ДМИТРО КОВАЛЬ, член від. 304 УНСоюзу, помер 24. січня 1953 р. в 61 році життя в Бофало, Н. И. Родився в селі Клебанівка, пов. Збараж. Похорон відбувся 28. січня з похоронного заведення до гр. катол. церкви св. Івана Хрестителя. — В. И. П.!

М. Гнатик, секр.

НИКОЛА ЧЕРКАС, довголітний член Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181 УНСоюзу в Менвіл, Р. Ай., помер 5. січня 1953 р. Оставив у великому смутку жену Марію, двох синів, одну невістку, двох внуків і багато ближчих і дальших кревних. Покійний родився в селі Красне, повіт Скалат, Зах. Україна. Похорон відбувся 10 січня з погребового заведення при участі рідні, членів і знайомих до церкви св. Арх. Стефана, а відтак на цвинтар того ж імені. — В. И. П.

П. Лапчинський, секр.

ПИЛИП РІЙ, довголітний член Бр. св. Арх. Михаїла, відділ 211 УНСоюзу в Стейплетон, С. А., Н. И., помер 22 січня 1953 р., у 65 році життя. Покійний походив зі села Виспа, повіт Рогатин, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1922 р. Полишив у смутку жену Катерину і брата, 3 синів, 5 внуків. Похорон відбувся 26. січня, з дому до укр. грек. кат. Церкви, при участі Родини, Знайомих й членів Бр. — В. И. П.!

Т. Соколовський, секр.

Ділимося сумною вісткою з Рідньою та Приятелями, що 26. січня 1953 року в Омага, Небраска, на 72 р. життя та 46 році священства, упокоївся в Бозі наш Найдорожчий Батько і Дідо

о. Лука Салук

довголітний катехит Белза і Сокаля.

Похоронні обряди відбулися 29. січня 1953 р., з церкви св. Патріка в Омага, Небраска, на місцеве кладовище "Holy Sepulchre Cemetery," де тіло Його спочиває в секторі католицьких священиків.

Хай чужа земля буде Йому легкою!

Горем прибиті:

Ярослав і Роман — сини; Ірина Кальба, Марія Габля і Зеновія — доньки; Олена Небожук — сестра; Ольга Салук — синова; Мирослав Кальба і Карло Габля — зяті; та Адріян і Марта — Салук; Віра і Петро — Кальба; Олена, Андрій і Варвара — Габля — внуки.

СПРОСТУВАННЯ

В часописі „Свобода" ч. 21. з дня 23. січня 1953 появилось оголошення Об'єднаного Громадського Комітету міста Трентону такого змісту:

В неділю, 25. січня 1953 в залі укр. правосл. громади Об'єднаний Комітет міста Трентону з участю обох церков і всіх громадських організацій влаштовують Свято Незалежности і Соборности Української Народної Республіки... Початок о год. 7. вечора.

Зі змісту оголошення виходить, що Укр. Катол. Церква в Трентоні брала чинну участь в виконанню академії о год. 7 вечора. Оголошення це незгідне з дійсним станом, бо наша церква не була заступлена в комітеті і не брала участи в наміченню програми академії і її виконанню. Лише з тієї нагоди в укр. католицькій Церкві відслужено Богослуження в наміренню українського народу о год. 10 рано, з відповідною до хвилі проповіддю і на тому участь Церкви була покінчена. (огол.) о. Теодор Атаманюк.

Подаємо до відома, що оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини огол.) пересилати разом з текстом.

Адм. „Свободи".

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що зміняють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ЦЕНТІВ за виготовлення нової адресарної кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 3,003. Геть із сковороди.

3003

TRUE AS AN ARROW LAUNCHED FROM A BOW, THE SWORD FLASHED ACROSS THE CHAMBER TO BURY ITSELF IN THE BREAST OF THE HIGH PRIEST.

"THE FIRST OF YOU WHO TOUCHES THAT LEVER," TARZAN CRIED, "WILL DIE AS YOUR HIGH PRIEST DIED!"

"GET BETTY OFF THAT GRILL!" TARZAN CALLED. "BEFORE ONE OF THOSE PRIESTS PULLS THE LEVER!"

Точно як стріла випущена з лука — меч мигнув через кімнату, щоб вбитися в груди верховного жерця.

„Перший із вас, хто торкнеться тої підойми!", гукав Тарзан, „згине так, як згинув ваш верховний жрець!"

„Візьміть Бетті з того рашпера!", кричав Тарзан, „заки хтось із тих жерців не натисне підойму!"